

РЕШЕНИЕ

№ 714

гр. София, 24.11.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АПЕЛАТИВЕН СЪД - СОФИЯ, 3-ТИ ТЪРГОВСКИ, в закрито заседание на двадесет и четвърти ноември през две хиляди двадесет и трета година в следния състав:

Председател: Т.а Кръстева

Членове: Светлин Михайлов
Снежана Бакалова

като разгледа докладваното от Светлин Михайлов Въззивно търговско дело № 20231001000515 по описа за 2023 година

Производството е по реда на чл.258 от ГПК.

Образувано е по повод постъпил въззивна жалба от „Траст-Л“ АД, с която обжалва решение № 446 от 26.04.22 г., постановено по т. д. № 2 26021 г. по описа на Софийски градски съд, Търговско отделение, 24 състав, с което съдът е прекратил на основание чл. 252, ал. 1, т. 4 от ТЗ, вр. § 13, ал. 1, във вр. с § 11, ал. 2 от ПЗР на ЗИД на ТЗ (ДВ, бр.88/2018 г., в сила от 23.10.2018 г.) акционерно дружество „Траст-Л“ АД, ЕИК 203259405, със седалище и адрес на управление гр. София, район „Възраждане“, ул.“Софроний Врачански“ № 63; открил е производство по ликвидация на дружеството и е осъдил „Траст-Л“ АД да заплати по сметка на Софийски градски съд сумата от 50 лв., представляваща държавна такса по производството.

В жалбата се твърди, че атакуваното решение е неправилно. Твърди се, че нормата на §13, ал.1 от ПЗР на ЗИДТЗ предвижда, че при неизпълнение на задължението от страна на търговските дружества и нямат висящо производство по заявление за вписване на промени да се прекратят по иск на прокурора. Твърди, че с оглед наличието на висящо производство по заявление за вписване на промени намира иска за неоснователен. Твърди, че дружеството е предприело необходимите действия за изпълнение на законовите разпоредби, което е станало след изтичането на срока предвиден в закона. Твърди, че съдът е длъжен да вземе предвид всички обстоятелства, които са настъпили в хода на процеса, на основание чл.235, ал.3 от ГПК. Ето защо моли съда да постанови решение, с което да отмени атакуваното и вместо него се постанови ново, с което да се отхвърли предявеният от прокуратурата иск като неоснователен.

Въззиваемата страна Софийски градски прокуратура редовно уведомен не подава отговор. Оспорва подадената въззивна жалба и моли съда да постанови решение, с

което да потвърди атакуваното.

Съдът след като се съобрази с доводите на страните и обсъди събраните по делото писмени доказателства, съобразно разпоредбата на чл.235 от ГПК, приема за установено от фактическа и правна страна следното:

От фактическа страна:

Не се спори, а се установява и от доказателствата по делото, че с атакуваното решение № 446 от 26.04.22 г., постановено по т. д. № 2 26021 г. по описа на Софийски градски съд, Търговско отделение, 24 състав, съдът е прекратил на основание чл. 252, ал. 1, т. 4 от ТЗ, вр. § 13, ал. 1, във вр. с § 11, ал. 2 от ПЗР на ЗИД на ТЗ (ДВ, бр.88/2018 г., в сила от 23.10.2018 г.) акционерно дружество „Траст-Л“ АД, ЕИК 203259405, със седалище и адрес на управление гр. София, район „Възраждане“, ул.“Софроний Врачански“ № 63; открил е производство по ликвидация на дружеството и е осъдил „Траст-Л“ АД да заплати по сметка на Софийски градски съд сумата от 50 лв., представляваща държавна такса по производството.

Не се спори, а се установява и от доказателствата по делото, че производството пред първоинстанционния съд е образувано по искова молба на Софийска градска прокуратура против „Траст-Л“ АД, с която е поискано прекратяване на дружеството на основание §13, ал.3, вр. ал.1 ПЗР на ТЗ (ДВ бр. 88 от 2018 г. в сила от 23.10.2018 г.), вр. чл.252, ал. 1, т. 4 от ТЗ.

Не се спори, а се установява и от представената актуална справка за регистрацията на ответното дружество в Търговския регистър, че ответното дружество е с вписан капитал от 1 130 000 лв., разпределен на 1 130 акции на приносител, с номинална стойност от 100 лв. Не се спори, а се установява и от същата справка, че внесения капитал на дружеството е в размер 1 130 000 лв.

От извършената от първоинстанционния съд служебна справка в ТРРЮЛНЦ се установява, че по партидата на ответното дружество не е вписана промяна във вида на акциите на дружеството, както и че не е налице към момента на постановяването на решението производство по подадено заявление за вписване на промени в устава му.

От представените пред настоящата инстанция писмени доказателства (заявление за вписване на промени, решение на СД за насрочването на ОСА от 15.06.22 г., решение на ОСА от 19.07.22 г., списък на акционерите участвали в ОСА, препис от акционерна книга, списък на акционерите присъствали на ОС и устав) се установява, че с решение на СД от 15.06.22 г. е свикано ОСА. На същото са присъствали двамата акционери, представляващи 100 % от капитала на дружеството. От представеният протокол от проведеното ОСА се установява, че ОС е взело решение за замяна на издадените от дружеството акции на приносител с поименни такива, обезсилване на издадените временни удостоверения за акциите на приносител и издаване на временни удостоверения за притежаваните акции от всеки един акционер, както и е обезсилена съществуваща книга на акционерите и се създава нова. Видно от същият протокол ОСА е взело решение, че приема нов устав, в който са отразени настъпилите промени по отношение на вида на акциите.

От представеното копие от устав на акционерно дружество „Траст-Л“ АД се

установява, че в него са отрази промените, извършени с решението на ОСА по отношение на вида на акциите. Същият е подписан от изпълнителния директор на дружеството.

От представеното заявление А5 № 20220722112244 се установява, че дружеството е поискало да бъде вписан в ТРРЮЛНЦ настъпилите промени. От извършената от настоящия състав справка в ТР се установява, че по така подаденото заявление е постановен отказ за вписване, който отказ е потвърден с решение на Софийски градски съд, постановено по т. д. № 1 416/22 г. по описа на Търговско отделение.

От извършената от настоящият състав справка по партидата на ответното дружество в ТРРЮЛНЦ се установява, че е вписано заличаване на търговеца, след проведената ликвидация на дружеството (20230824135814).

От правна страна:

При така установената фактическа обстановка съдът направи следните правни изводи:

Видно от обстоятелствената част и петитума на исковата молба ищецът е предявил иск с правно основание чл. 252, ал. 1, т. 4 от ТЗ, вр. § 13, ал. 1, във вр. с § 11, ал. 2 от ПЗР на ЗИД на ТЗ (ДВ, бр.88/2018 г., в сила от 23.10.2018 г.).

С атакуваното решение № 446 от 26.04.22 г., постановено по т. д. № 2 26021 г. по описа на Софийски градски съд, Търговско отделение, 24 състав, съдът е прекратил на основание чл. 252, ал. 1, т. 4 от ТЗ, вр. § 13, ал. 1, във вр. с § 11, ал. 2 от ПЗР на ЗИД на ТЗ (ДВ, бр.88/2018 г., в сила от 23.10.2018 г.) акционерно дружество „Траст-Л“ АД, ЕИК 203259405, със седалище и адрес на управление гр. София, район „Възраждане“, ул. „Софроний Врачански“ № 63; открил е производство по ликвидация на дружеството и е осъдил „Траст-Л“ АД да заплати по сметка на Софийски градски съд сумата от 50 лв., представляваща държавна такса по производството.

Релевираните в жалбата доводи са свързани с твърдението, че не са налице предпоставките за прекратяване на дружеството, тъй като същото е изпълнило задълженията си и е подало заявление А5 № 20220722112244, с което е поискало да бъде вписан в ТРРЮЛНЦ настъпилите промени по отношение на вида на акциите.

По допустимостта и основателността на подадената жалба:

По отношение на допустимостта на подадената въззивна жалба, съдът намира, че същата е процесуално допустима, като подадена в установените от закона срокове и от упълномощено лице. Разгледана по същество същата е неоснователна по следните съображения:

Разпоредбата на чл. 26, ал. 1 от ГПК предвижда, че страни в гражданския процес могат да бъдат само физически и юридически лица, които разполагат с правоспособност. За юридическите лица правоспособността е налице от възникването им до момента на тяхното прекратяване и/или заличаване от търговския регистър, респ. от регистъра на юридическите лица с нестопанска цел. По силата на чл. 252, ал. 1, т. 4 от ТЗ, вр. § 13, ал. 1, във вр. с § 11, ал. 2 от ПЗР на ЗИД на ТЗ (ДВ, бр.88/2018 г., в сила от 23.10.2018 г.), при предвидените в закона предпоставки, съдът прекратява търговеца, който не е изпълнил изискванията на закона да приведе в съответствие с измененията на същия

устава си и открива производство по ликвидация за същият. В този случай не настъпва приемство на евентуално съществуващите права и задължения на прекратения търговец в лицето на друг правен субект, поради което нормата на чл. 227 от ГПК за участие на процеса на правоприменника не би могла да намери приложение. Със заличаването на юридическото лице, същото престава да съществува в правния мир и следователно загубва правоспособността си.

Съгласно задължителната практика на ВКС, обективирана в постановените по реда на чл. 290 ГПК решение № 58 от 31.07.2012 г., постановено по т. д. № 49/11 г., по описа на Второ т.о. и решение № 124 от 26.11.2009 г., постановено по т. д. № 152/09 г., по описа на Първо т.о., както и в постановеното по реда на чл. 274, ал. 3 ГПК определение № 89 от 19.02.2015 г., постановено по т. д. № 3 642/14 г., по описа на Второ т.о., когато търговско дружество - страна в исков процес, бъде заличено от търговския регистър в течение на делото, то губи своята правосубектност и не би могло да бъде надлежна страна в процеса. Затова, ако в хода на същинското исково производство заличеното след предявяване на иска търговско дружество е единствен ищец или ответник, процесът е недопустим, а ако бъде постановено решение по него след заличаването на търговеца - юридическо лице, то решението също е недопустимо като постановено по недопустим исков процес (в този смисъл решение № 192 от 01.03.2016 г., постановено по т.д. № 2 627/14 г., по описа на ВКС, 2 т.о., постановено по реда на чл. 290 ГПК). За разлика от универсалното правоприменство, настъпващо ex lege при смърт на физическо лице, при загуба на правосубектност на юридическо лице след проведено производство по ликвидация, то не може да бъде заместено от правоприменник с оглед спецификата на производството по ликвидация и разпоредените му от закона правни последици. В този см. е определение № 89 от 19.02.2015 г., постановено по т. д. № 3 642/14 г., по описа на ВКС, Второ т.о., което макар и постановено при настъпило заличаване след производство по несъстоятелност е приложимо и в настоящата хипотеза на производство по ликвидация.

Становището на настоящия съдебен състав е, че когато търговското дружество е заличено от търговския регистър, то губи своята правосубектност и не би могло да бъде надлежна страна в процеса. Новелата на чл. 273, ал. 2 ТЗ касае само тясната хипотеза на дружество, което е заличено след проведена ликвидация, но в този случай, законът не предвижда възстановяване правосубектността на дружеството, а единствено - назначаване на ликвидатор, който да извърши само действията, обслужващи ликвидационното производство.

Т.е. в едно същинско исково производство заличеното дружество не би могло да бъде надлежна страна и ако то е единствен ищец или ответник, процесът би бил недопустим и производството по делото би подлежало на прекратяване.

В конкретния случай, обаче, не се касае за същински исков процес, а по-скоро за "процес относно процеса", доколкото отправеното от прокуратурата искане към съда е за прекратяване на търговеца и откриване на производство по ликвидация, т.е. в производството следва да се установи дали са налице предпоставките за прекратяване на

акционерното дружество за да се открие производство по ликвидация, което завършва със заличаването на търговеца. От датата на вписване на заличаването на дружеството ответникът е загубил своята правосубектност и възможността да бъде страна в процеса, като този факт е настъпил през време на висящност на въззивното производство (въззивната жалба, инициираща това производство е подадена преди вписването на заличаването). Конститутивният ефект на заличаването предполага края на юридическото лице, като този ефект няма ретроактивно действие, а настъпва от момента на вписването в търговския регистър на постановеното заличаване на търговеца. Тогава юридическото лице представя да съществува. Следователно, от тогава не е налице и надлежна страна - основание за прекратяване на висящото съдебно производство. С оглед на това дори да се приеме, че производството пред настоящия състав е недопустимо, то не се налага обезсилване на постановения съдебен акт, с оглед това, че при постановяване на решението на първостепенния съд, липсва основание за прекратяване на производството, тъй като търговеца към този момент не е бил заличен. Пред първоинстанционния съд е проведено производство с надлежни страни и по отношение на него настъпилото пред състава на Софийски апелативен съд основание за прекратяването не е налице. Респективно, не следва да бъде заличаван постановения в тези производства резултат, тъй като той е такъв по отношение на надлежно конституирани страни, притежаващи както процесуална правоспособност, така и процесуална дееспособност. Доколкото, производствата пред инстанциите са самостоятелни и продължаването на процеса се дължи на деволутивния и суспензивен ефект на жалбата срещу постановеното вече решение, то пренасянето на спора в по-горна инстанция по реда на инстанционния контрол също има своята самостоятелност, и съответно прекратяването му не може да има за правна последица обезсилване на вече постановеното решение. Това са правните последици при предявен иск, по който са предявени права на страните, различни от тези, с които се оспорва извършеното вписване и/или наличието на предпоставките за прекратяване на търговското дружество (същински исков процес). В конкретния случай се оспорват наличието на предпоставките за постановяването на решението, което е дало основание за откриване на производство по ликвидация на дружеството, завършило с вписването на заличаването на търговеца, поради което настоящият състав намира, че следва да се произнесе по съществуването на спора.

Със Закона за изменение на Търговския закон, обн. в Държавен вестник, бр. 88 от 23.10.2018 г., в сила от 23.10.2018 г. /ЗИТЗ/ е отменена правната уредба на акциите на приносител и с § 10 от ДР на ЗИТЗ са въведени изискванията на чл. 10, § 2, чл. 58, § 1, 2 и 5 и чл. 59, § 1, буква "а" и § 2 от Директива /ЕС/ 2015/849 на Европейския парламент и на Съвета от 20.05.2015 г. за предотвратяване използването на финансовата система за целите на изпирането на пари и финансирането на тероризма, за изменение на Регламент /ЕС/ № 648/2012 на Европейския парламент и на Съвета и за отмяна на Директива 2005/60/ЕО на Европейския парламент и на Съвета и на Директива 2006/70/ЕО на Комисията /ОВ, L 141/73 от 05.06.2015 г. /. На основание новата редакция на чл. 178, ал. 1 ТЗ, считано от 23.10.2018 г. наличните акции на акционерните дружества могат да бъдат само поименни.

Съгласно § 11, ал. 1 ПЗР на ЗИТЗ издадените до влизането в сила на ЗИТЗ /обн. ДВ, бр. 88 от 23.10.2018 г. / акции на приносител или заместващи ги временни удостоверения се заменят с поименни акции. Акционерните дружества, издали акции на приносител или заместващи ги временни удостоверения, са длъжни в 9-месечен срок от влизането в сила на този закон, т. е. от 23.10.2018 г., да изменят уставите си, като предвидят, че акциите им са поименни, да заменят акциите на приносител или заместващите ги временни удостоверения с поименни акции, да започнат да водят книги за акционерите, да заявят за вписване промените и представят за обявяване изменените устава в търговския регистър /§ 11, ал. 2 ПЗР на ЗИТЗ/.

При тълкуване на нормите на § 11, ал. 2 и § 13, ал. 1 от ПЗР на ЗИТЗ /обн. ДВ, бр. 88 от 2018 г./, се налага извода, че за да възникне това право, трябва да са осъществени два отделни елемента от фактическия състав. Първият от тях е до 23.07.2019 г., на която дата изтича 9-месечния срок от влизането в сила на ЗИТЗ /обн. ДВ, бр. 88 от 2018 г./, дружеството да не е изпълнило задълженията си по § 11, ал. 2 от ПЗР на ЗИТЗ да измени устава си, като предвиди в него, че акциите му са само поименни, да замени издадените от него акции на приносител или заместващите ги временни удостоверения с поименни акции, да започне да води книга за акционерите, да заяви за вписване в търговския регистър тези промени и да представи за обявяване в търговския регистър изменения си устав. Вторият от тях се извежда от нормата на § 13, ал. 1 от ПЗР на ЗИТЗ, в която е предвидено, че за да се прекратят търговските дружества, които не изпълнят задълженията си по § 11, трябва да не е налице висящо производство по заявление за вписване на промени, т.е. вторият елемент е липса на висящо производство по заявление за вписване в търговския регистър на промени, свързани със структурата на капитала, който да се състои само от поименни акции. Наличието на висящо регистърно производство е предвидено в закона като пречка, при която потестативното право на прокурора да иска прекратяване на дружеството не възниква. Съдът счита, че за да представлява пречка за прекратяване на търговското дружество фактът на висящо регистърно производство, трябва да е осъществен най-късно до края на устните състезания по разглеждане на предявения от прокурора конститутивен иск по чл. 252, ал. 1, т. 4 ТЗ вр. § 13, ал. 1 вр. § 11, ал. 2 от ПЗР на ЗИТЗ. Т. е така, тъй като от една страна в § 13, ал. 1 от ПЗР на ЗИТЗ не е посочен момент, до който наличието на висящо заявление за вписване на промени в търговския регистър се съобразява. От друга страна при тълкуване на нормите на § 13, ал. 2 и, ал. 4 от ПЗР на ЗИТЗ е видно, че след изтичане на срока по § 11, ал. 2 от ПЗР на ЗИТЗ Агенция по вписванията съставя периодично за неограничен период от време списъци на дружествата, които не са изпълнили задълженията си относно акциите, от които се състои капитала им, като всеки път при съставяне на тези списъци е длъжна да съобрази наличието на висящо регистърно производство и да не включва в тях дружества с такова, което означава, че този факт е от значение винаги до момента на прекратяване на съответното дружество от съда, а не само към момента на изтичане на срока по § 11, ал. 2 от ПЗР на ЗИТЗ. Ето защо и предвид нормата на чл. 235, ал. 3 ГПК, която задължава съда при решаване на делото да вземе предвид и фактите, настъпили след предявяване на иска, които са от значение за спорното право, следва да се приеме, че при предявен иск за прекратяване

на търговско дружество в обсъжданата хипотеза съдът трябва да съобрази наличието към момента на приключване на устните състезания по делото на висящо производство по заявление за вписване в търговския регистър по партидата на дружеството, което се иска да бъде прекратено, на промени, свързани със структурата на капитала, който да се състои само от поименни акции. Наличието на такова производство представлява пречка за възникване на потестативното право на прокурора да поиска от съда прекратяване на акционерното дружество и е основание за отхвърляне на предявения иск, с който това право се упражнява.

По отношение на наведеното възражение, че съдът следва да се съобрази с всички факти, настъпили до приключването на съдебното дирене, съдът намира, че по същество такава наводеният довод е основателен. Преценката за наличието на втория елемент - висящо регистърно производство за вписване на промени в съответствие с предписанията на закона, следва да бъде извършена към деня на устните състезания пред въззивната инстанция. Този извод произтича на първо място от правната уредба на второинстанционното производство като ограничено въззивно обжалване, чиято непосредствена цел е повторното разрешаване на материалноправния спор, при което въззивният съд трябва да установи истинността на фактическите твърдения на страните чрез събиране и преценка на доказателствата, и субсумиране на установените факти под приложимата материалноправна норма и да реши спора по същество, като съобразно собственото си становище относно крайния му изход да потвърди или да отмени решението на първата инстанция. (т. 2 от Тълкувателно решение № 1 от 9.12.2013 г. по тълк. д. № 1/2013 г. на ВКС, ОСГТК).

В настоящия случай от извършената служебна справка от ТР по партидата на дружеството се установява, че дружеството е подало заявление за вписване на промените, по което заявление е постановен мотивиран отказ от АВ-ТРПЮЛНЦ. Този отказ е обжалван от заявителя, но е потвърден с решение по т. д. № 1 416/22 г. по описа на Софийски градски съд, Търговско отделение. В търговския регистър липсват данни така постановеното решение да е обжалвано пред въззивния съд. От извършената от настоящия състав служебна справка се установява, че така постановеното решение не е обжалвано и е влязло в сила. С оглед на изложеното настоящият състав намира, не е налице изискването да е налице висящо производство по заявление за вписване на промени, така както е изискването на параграф 13, ал. 1 от ПЗР на ТЗ, поради което настоящият състав намира, че решението е валидно и правилно.

По изложените съображения съдът намира, че атакуваното решение е правилно и законосъобразно и като такова следва да се потвърди.

Водим от гореизложеното Софийски апелативен съд

РЕШИ:

ПОТВЪРЖДАВА решение № 446 от 26.04.22 г., постановено по т. д. № 2 26021 г. по описа на Софийски градски съд, Търговско отделение, 24 състав, като **законосъобразно и правилно**.

Решението подлежи на касационно обжалване, при наличието на основанията на чл. 280, ал. 1 от ГПК, пред Върховния касационен съд в едномесечен срок от уведомяването на страните.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____